

Wydział Strategii i Rozwoju Gospodarczego
Urząd Miejski w Bielsku-Białej

Badanie Klimatu Przedsiębiorczości w Bielsku-Białej

październik 2006r.

SPIS TREŚCI

I. Metodologia.....	1
II. Wyniki badania ankietowego.....	2
1. Charakterystyka badanych przedsiębiorstw.....	2
2. Przedsiębiorca jako uczestnik procesów gospodarczych	6
3. Plany inwestycyjne i kadrowe na najbliższe lata.	14
III. Podsumowanie.....	17

I. Metodologia.

Badanie klimatu przedsiębiorczości w Bielsku-Białej zostało przeprowadzone w okresie maj - czerwiec 2006r. przez pracowników Wydziału Strategii i Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej.

Celem badania ankietowego było poznanie opinii bielskich przedsiębiorców na temat warunków prowadzenia działalności gospodarczej w mieście oraz uzyskanie pełniejszego obrazu lokalnej gospodarki. Wyniki ankiety miały dostarczyć władzom lokalnym informacji dotyczących rzeczywistych oczekiwań i preferencji przedsiębiorców i tym samym pozwolić na lepsze zrozumienie postaw środowiska lokalnego biznesu i kształtowanie dogodniejszych warunków do rozwoju przedsiębiorczości.

Ankieta zawierała łącznie 14 pytań, w których przedsiębiorcy poproszeni zostali między innymi o ocenę Bielska-Białej jako miejsca do prowadzenia biznesu, ocenę wpływu elementów mikro- i makrootoczenia na prowadzoną działalność, wskazanie zamierzeń inwestycyjnych, czy preferowanych form wsparcia przedsiębiorczości przez lokalne władze.

Formularz ankiety został wysłany drogą pocztową oraz udostępniony na stronach internetowych Urzędu Miejskiego. Dodatkowo o pomoc w dystrybucji ankiety poproszone zostały instytucje otoczenia biznesu świadczące usługi doradcze dla przedsiębiorstw tj. Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Regionalna Izba Handlu i Przemysłu oraz Bielskie Centrum Przedsiębiorczości.

Do wzięcia udziału w badaniu zaproszono 292 przedsiębiorstwa działające na terenie miasta, które wyselekcjonowano tak, aby reprezentowały możliwie jak największą ilość branż i sektorów.

Struktura próby badania ankietowego wg wielkości zatrudnienia przedstawiała się następująco:

- 0-9 pracowników (mikro) – 73 ankiety (25% próby),
- 10-49 pracowników (małe) – 111 ankiet (38% próby),
- 50-249 pracowników (średnie) – 74 ankiety (25% próby),
- 250 i więcej pracowników (duże) – 34 ankiety (12% próby).

Spośród wszystkich wytypowanych do badania firm odpowiedzi udzieliło 101 podmiotów co oznacza zwrot na poziomie 35 %.

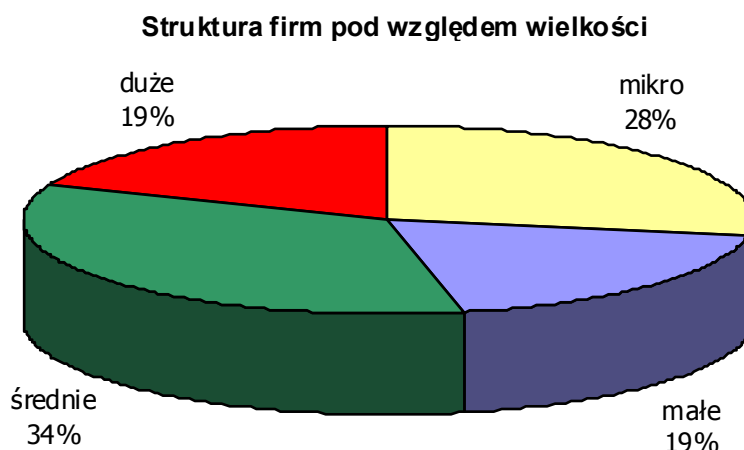
Poniżej prezentujemy wyniki przeprowadzonego badania.

II. Wyniki badania ankietowego.

1. Charakterystyka badanych przedsiębiorstw.

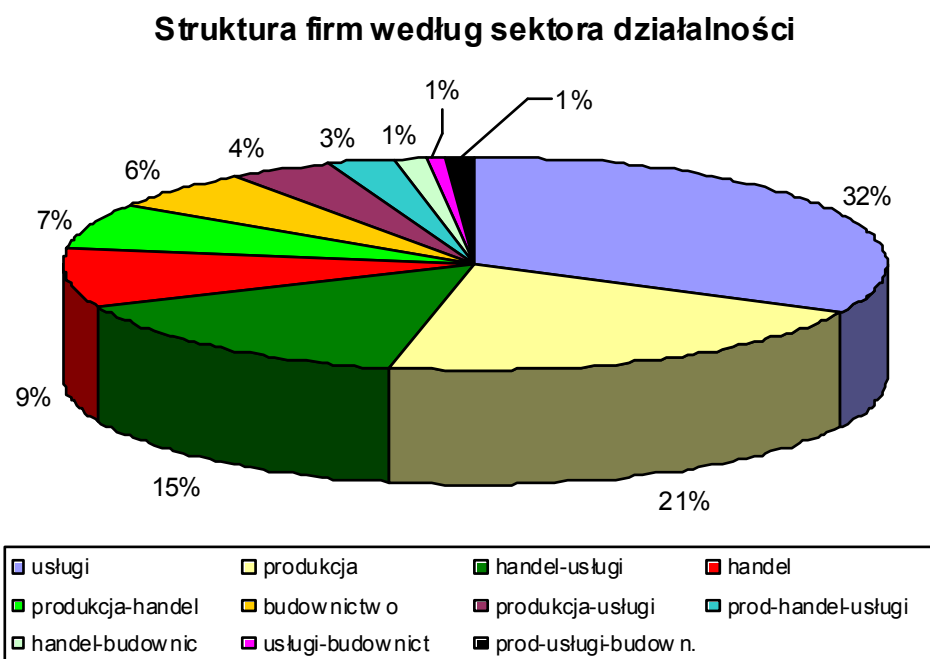
Wśród przedsiębiorstw objętych badaniem, najliczniejszą grupę pod względem wielkości zatrudnienia stanowią firmy średnie - 34% ogółu - zatrudniające od 50-249 pracowników. Kolejną grupą są firmy mikro obejmujące 28% badanych. Firmy duże i małe to grupy liczące po 19% ogółu respondentów każda (wykres 1).

Wykres 1

Jedna trzecia badanej próby to firmy prowadzące działalność usługową. 21% ankietowanych stanowią podmioty zajmujące się produkcją, natomiast 15% handlowo-usługowe (wykres 2).

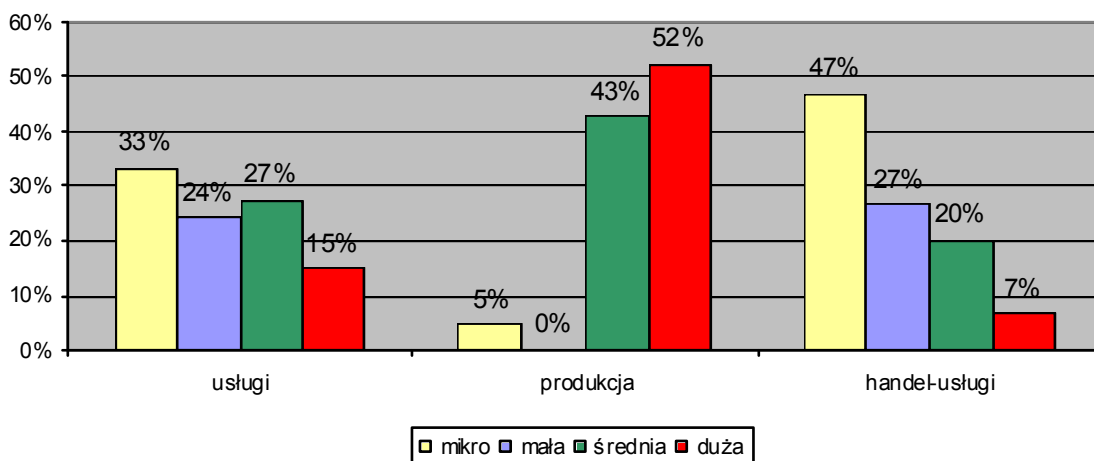
Wykres 2

Spośród ankietowanych firm usługowych co trzecia jest mikro przedsiębiorstwem, a tylko 15% w tym sektorze to duże podmioty. Udział firm mikro wśród prowadzących działalność handlowo-usługową jest znacznie większy i wynosi 47%. W przeciwieństwie do sektora usług, w sektorze produkcji przeważają duże firmy (52%) (wykres 3).

Wykres 3

Sektor działalności, a wielkość firmy

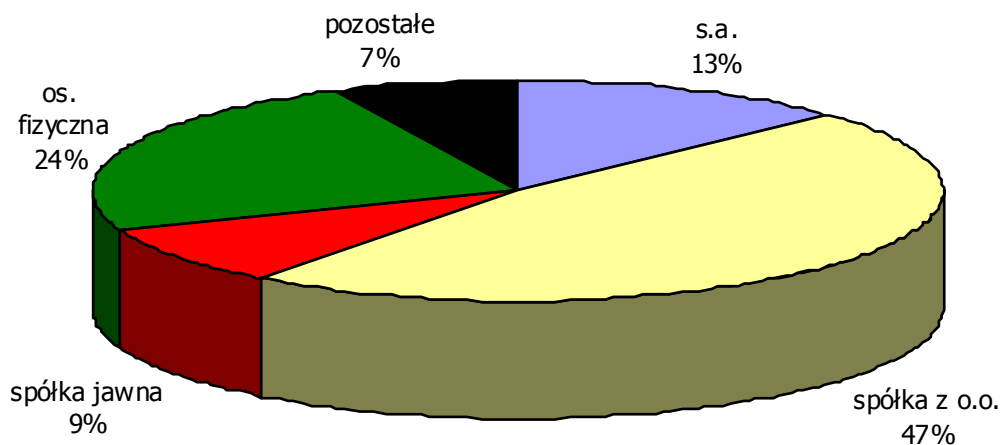

Biorąc pod uwagę formę prawną, prawie połowa (47%) ankietowanych prowadzi działalność w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, z czego dokładnie 50% stanowią firmy średnie. Jedna czwarta badanych to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, w większości (71%) w postaci firm mikro.

W badaniu wzięły udział również spółki akcyjne (13%), spółki jawne (9%), dwie spółdzielnie, dwie spółki cywilne oraz jedna jednostka badawcza i jedno przedsiębiorstwo państwowe (wykres 4,5)

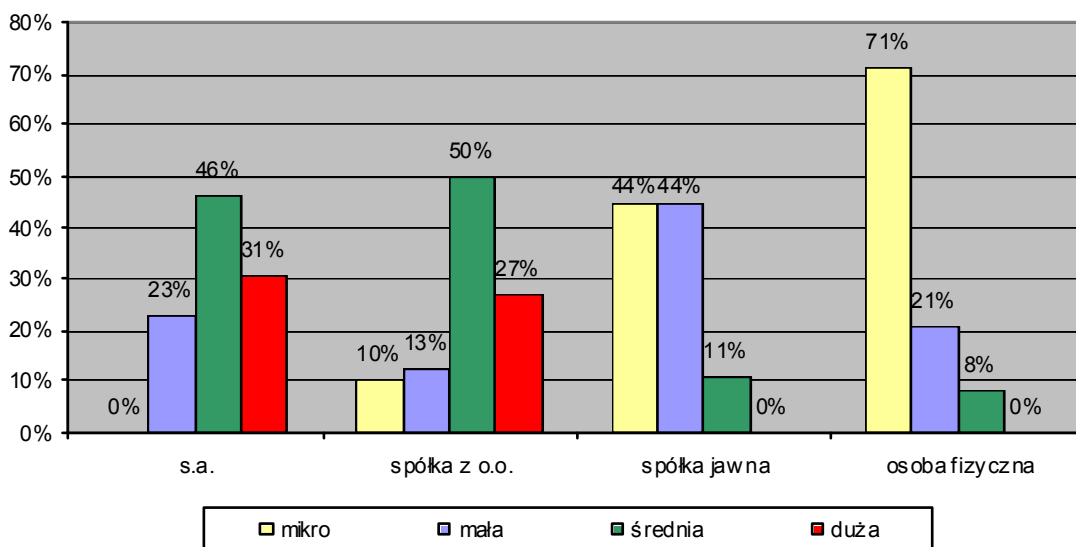
Wykres 4

Struktura firm według formy prawnej

Wykres 5

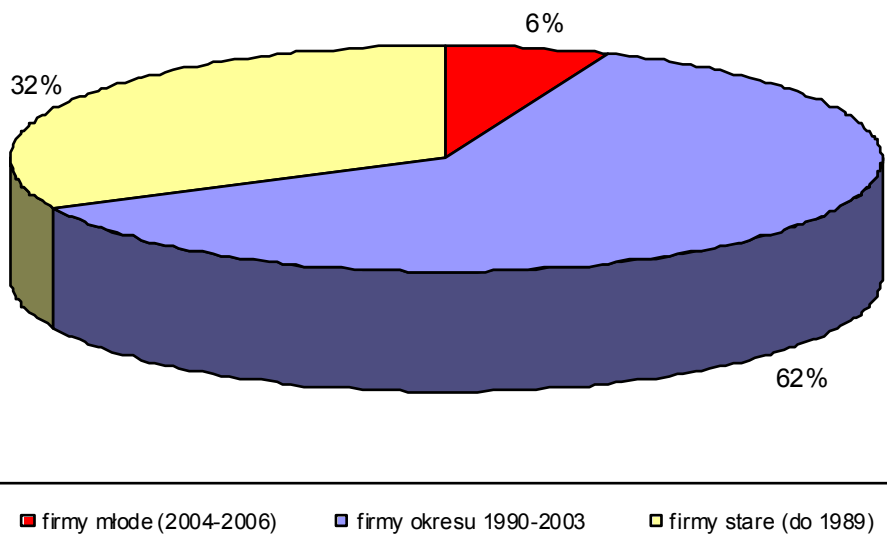
Formy prawne ze względu na wielkość zatrudnienia

Rozpatrując okres działalności firm na rynku, widać iż większość (68%) ankieterowanych firm powstała po roku 1989. 6% firm to bardzo młode podmioty działające maksymalnie dwa lata (wykres 6).

Wykres 6

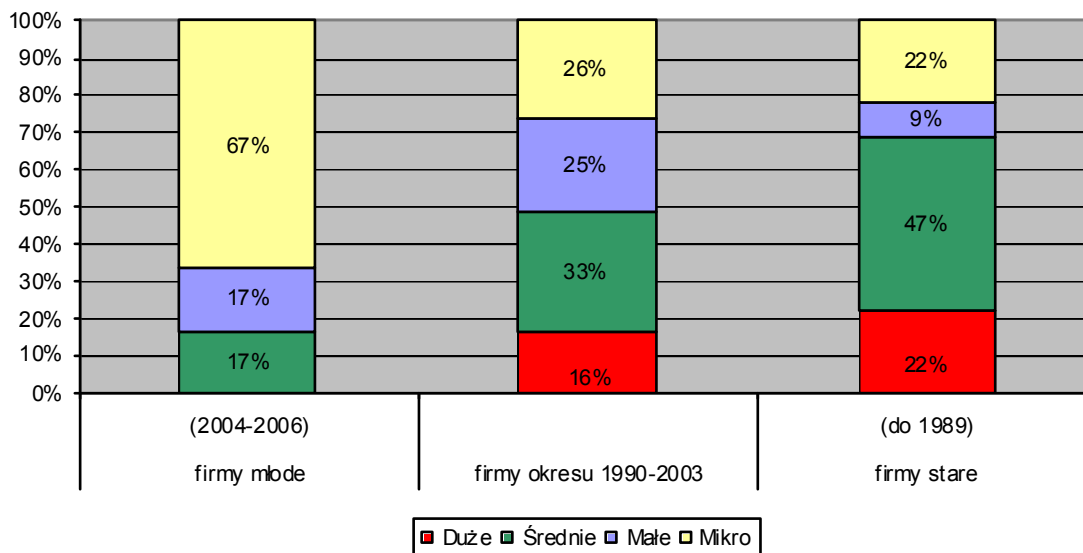
Okres działalności firmy na rynku

Zestawiając okres działalności firmy z wielkością zatrudnienia obserwuje się następującą tendencję: w ostatnich latach coraz więcej firm prowadzi działalność jako firmy mikro, podczas gdy dawniej znaczną część istniejących firm stanowiły firmy średnie (wykres 7).

Wykres 7

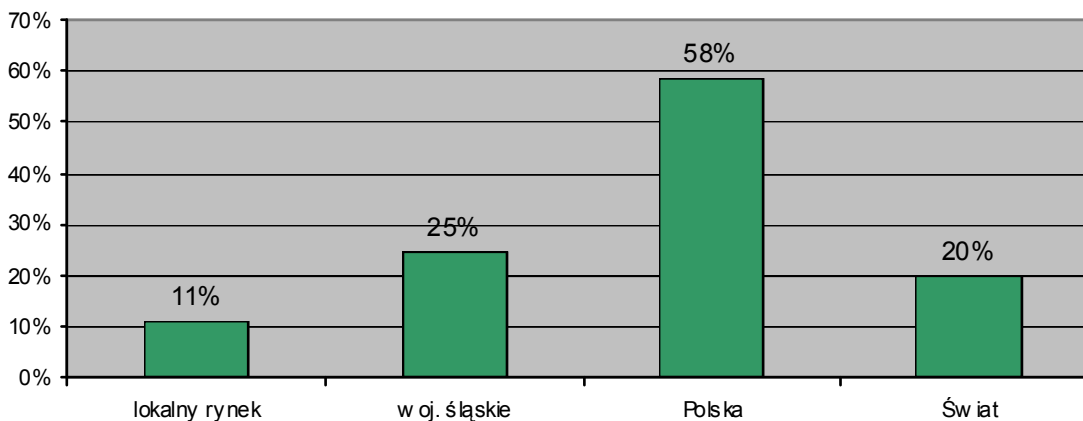
Okres działalności, a wielkość firmy

11% spośród ankietowanych firm kieruje swoje produkty bądź usługi wyłącznie na rynek bielski, 25% firm na obszar województwa śląskiego, blisko 60% na teren całego kraju, z kolei 20% badanych eksportuje wytwarzane dobra na rynki światowe (wykres 8).

Wykres 8

Rynki zbytu

2. Przedsiębiorca jako uczestnik procesów gospodarczych

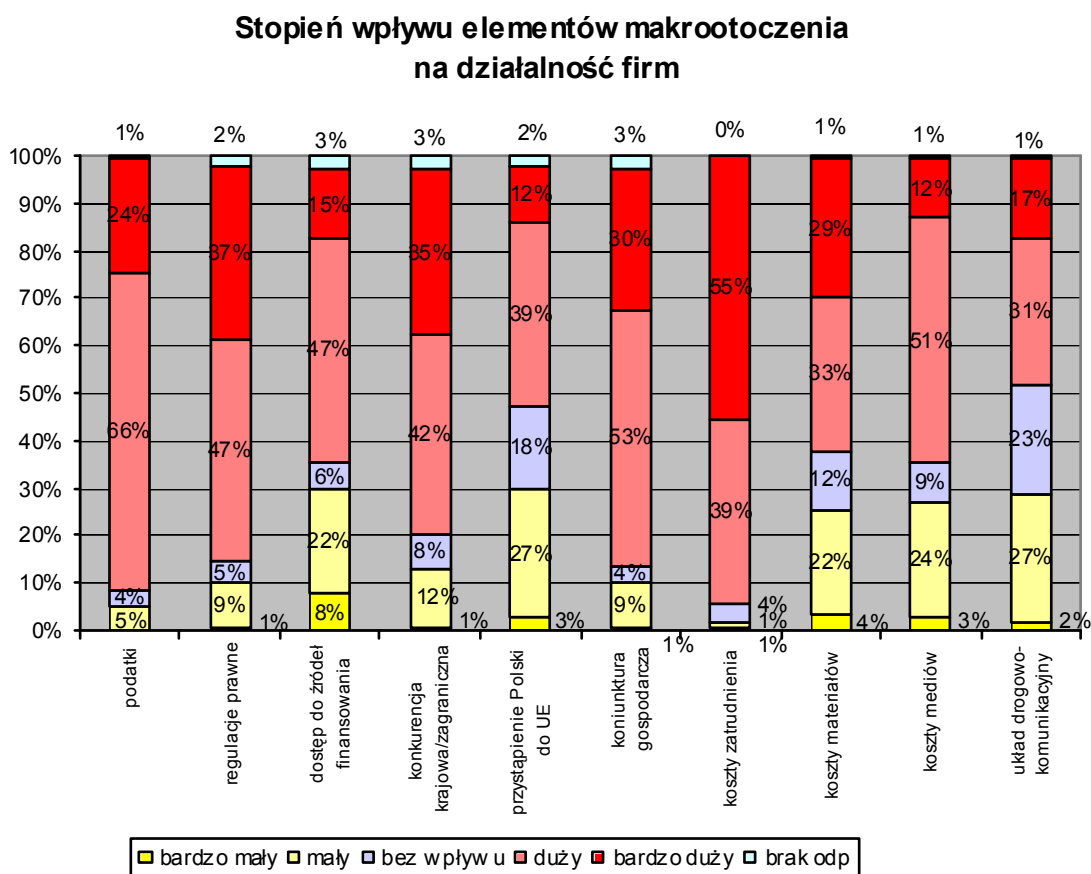
Przedsiębiorcy poproszeni o ocenę stopnia wpływu różnych czynników makrootoczenia na prowadzoną działalność największe znaczenie przypisali kosztom zatrudnienia. Niewiele mniej firm wskazało podatki jako istotny element determinujący rozwój, natomiast regulacje prawne oraz koniunktura gospodarcza mają duży lub bardzo duży wpływ zdaniem ok. 84% badanych.

Zdaniem około połowy ankietowanych do czynników o mniejszym oddziaływaniu na działalność firm zalicza się w szczególności:

- dostęp do źródeł finansowania,
- przystąpienie Polski do UE,
- układ drogowo-komunikacyjny.

Zdaniem 23% firm układ drogowo-komunikacyjny nie ma żadnego znaczenia, a 18% twierdzi, że bez wpływu jest fakt przystąpienia Polski do UE (wykres 9).

Wykres 9

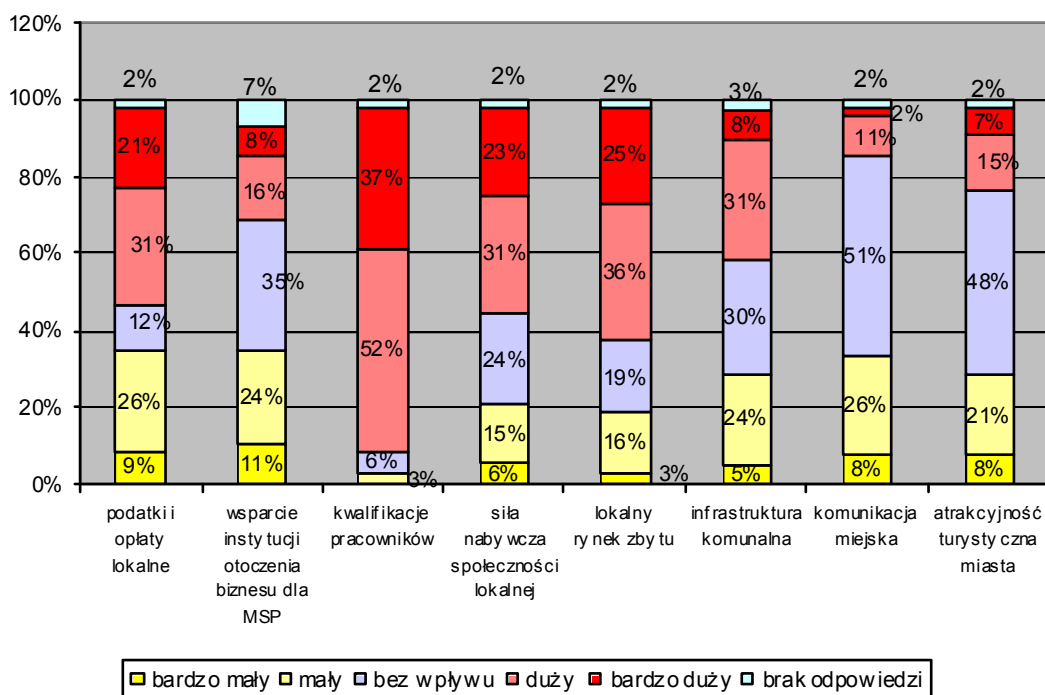

W kolejnym pytaniu badaliśmy, które elementy mikrootoczenia najbardziej wpływają na funkcjonowanie firm. Większość respondentów tzn. 89% przypisuje duży bądź bardzo duży wpływ kwalifikacjom pracowników. Ponad połowa pytanym wskazuje lokalny rynek zbytu oraz siłę nabywczą lokalnej społeczności jako czynniki o znaczącym wpływie na działalność firm.

Komunikacja miejska, jak również atrakcyjność turystyczna miasta dla połowy firm nie wpływa na prowadzoną przez nich działalność (wykres 10).

Wykres 10

Stopień wpływu elementów mikrootoczenia na działalność firm

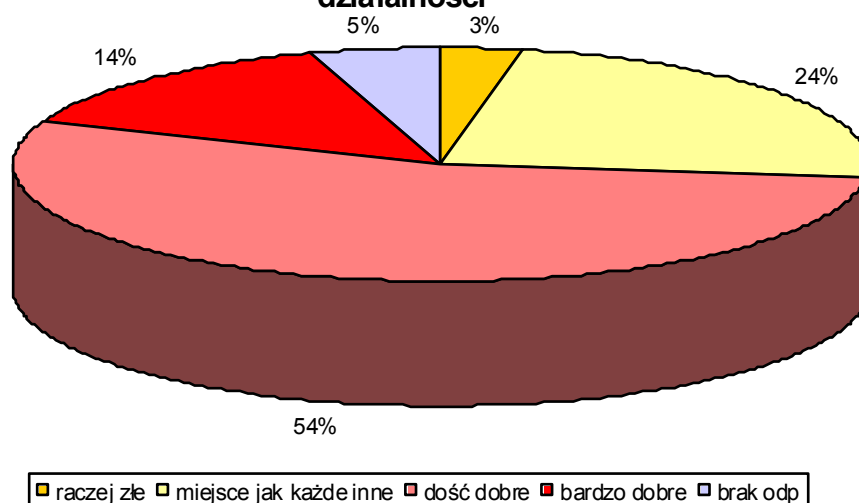

Ankietowani poproszeni zostali również o ocenę Bielska-Białej jako miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej. W ponad połowie przypadków określili miasto jako dość dobre do ulokowania tutaj siedziby swojej firmy. Negatywnych opinii było niewiele bo tylko 3%. Bardzo pozytywnie wypowiedziało się natomiast 14% przedsiębiorców.

Wynik taki świadczy o dobrym wizerunku miasta wśród firm, z drugiej jednak strony sygnalizuje podejmowanie dalszych starań, aby Bielsko-Biała było postrzegane nie tylko jako dobre, lecz wyjątkowo atrakcyjne dla powstawania firm oraz rozwoju przedsiębiorczości (wykres 11).

Wykres 11

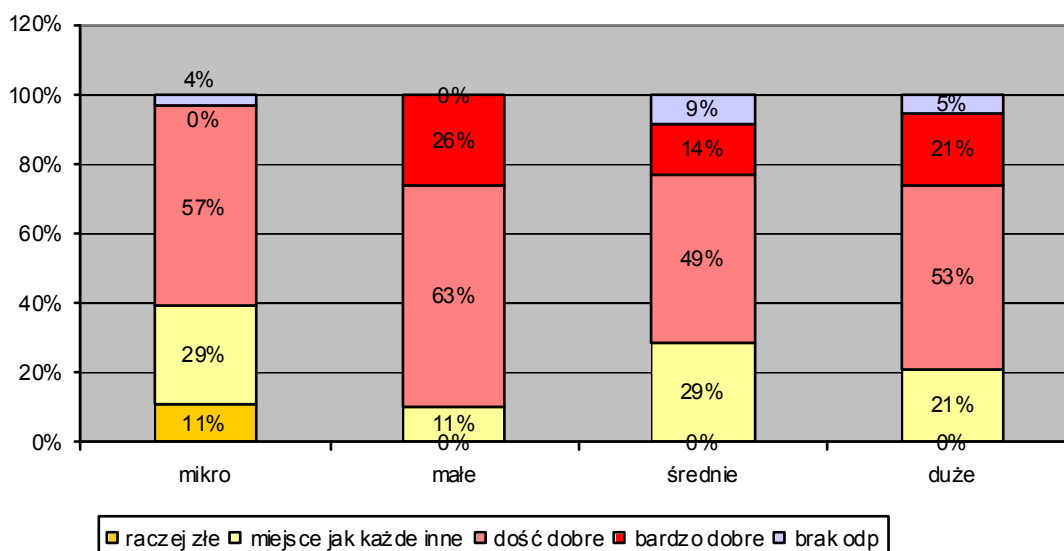
Ocena Bielska-Białej jako miejsca do prowadzenia działalności

Jeśli przyjrzymy się ocenie miasta w zależności od wielkości zatrudnienia, zauważymy, że znaczna część mikro przedsiębiorców uważa miasto za neutralne lub dość dobre do prowadzenia działalności. Uwagę zwraca istotny fakt, że wszystkie negatywne oceny pochodziły od firm mikro, jednocześnie żadna z najmniejszych firm nie przyznała miastu oceny najwyższej. Mając na uwadze liczebność tej grupy (według danych GUS w Bielsku-Białej firmy mikro stanowią około 95% wszystkich podmiotów gospodarczych) powyższa informacja sugeruje zwrócenie na nią szczególnej uwagi przy podejmowaniu działań skierowanych do firm (wykres 12).

Wykres 12

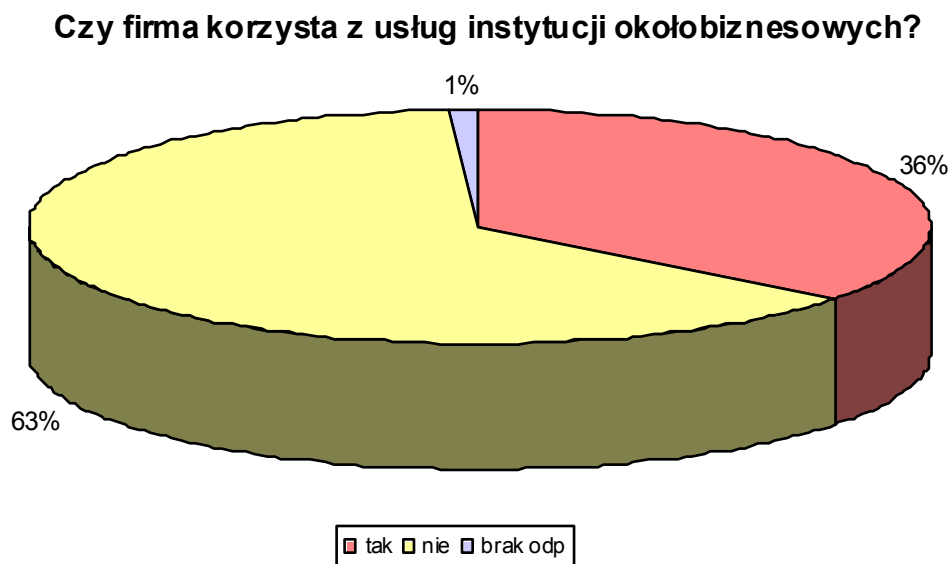
Ocena Bielska-Białej jako miejsca do prowadzenia działalności w zależności od wielkości firmy

Większość badanych firm nie korzysta z usług instytucji okołobiznesowych. Powodem tego może być niedostosowana do potrzeb przedsiębiorców oferta tychże instytucji lub też słabe jej rozpowszechnienie.

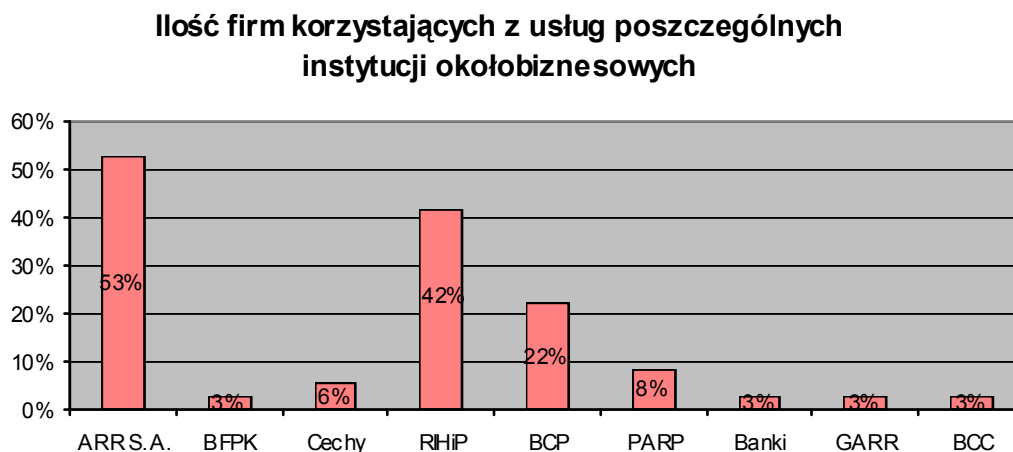
36% firm deklaruje, że korzysta z usług proponowanych przez instytucje otoczenia biznesu (wykres 13).

Wykres 13

Instytucje, z których pomocy najczęściej korzystają firmy to: Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. (53%) oraz Regionalna Izba Handlu i Przemysłu (42%). Z oferty Bielskiego Centrum Przedsiębiorczości korzysta 22% ankietowanych (wykres 14). Nieliczne firmy korzystają również z usług: Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) (8%), Cechów (6%), Bielskiego Funduszu Poręczeń Kredytowych (BFPK) (3%), Górnośląskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (GARR) (3%) oraz Business Center Club (BCC) (3%).

Wykres 14

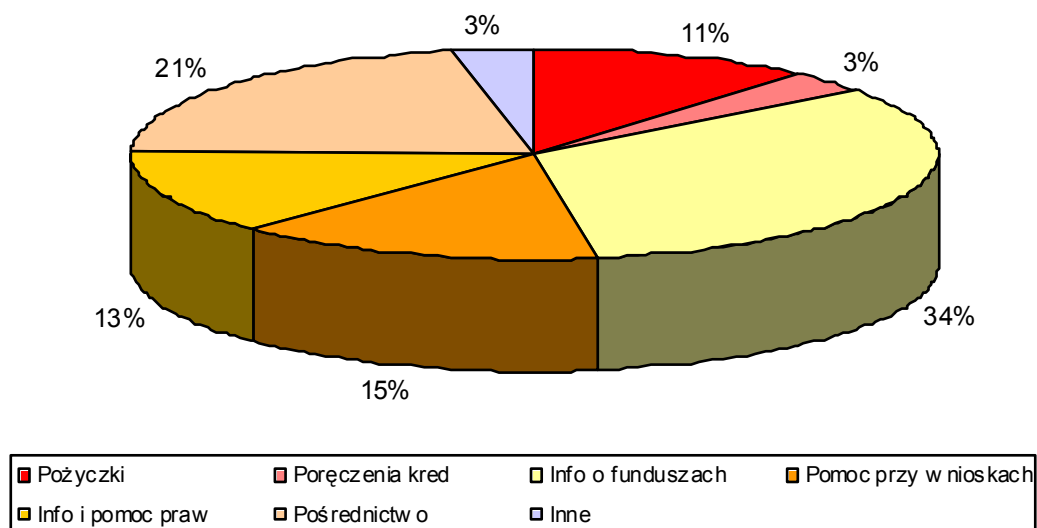

Spośród różnych form wsparcia oferowanych przez otoczenie biznesu, firmy wykorzystują przede wszystkim (wykres 15):

- informacje o funduszach (34%),
- pośrednictwo (21%)
- pomoc w przygotowywaniu wniosków (15% firm).

Wykres 15

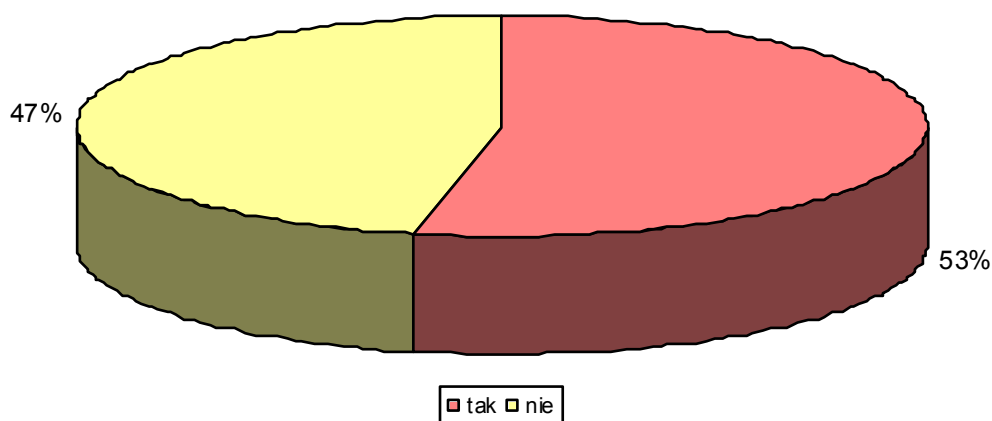
Wykorzystanie usług instytucji okołobiznesowych

Znaczna grupa przedsiębiorców (53%) wyraża chęć współpracy z podmiotami zagranicznymi (wykres 16). Krajami, które cieszą się szczególnym zainteresowaniem wśród bielskich przedsiębiorców są Niemcy, w dalszej kolejności Czechy i Słowacja oraz inne kraje UE.

Wykres 16

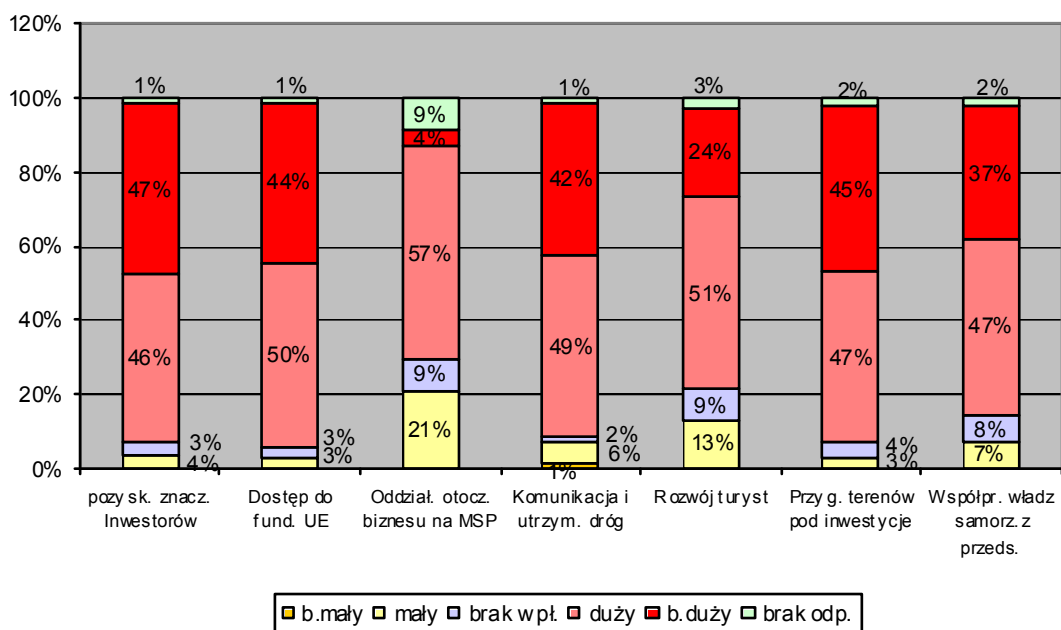
Czy firma jest zainteresowana nawiązaniem kontaktów gospodarczych z partnerami z innych krajów?

Pytając o stopień wpływu poszczególnych czynników na rozwój miasta dowiadujemy się, że zdaniem ankietowanych największe znaczenie mają: pozyskanie znaczących inwestorów, przygotowanie terenów pod inwestycje oraz dostęp do funduszy. Najmniejszą rolę przypisano oddziaływaniu otoczenia biznesu na MSP (wykres 17).

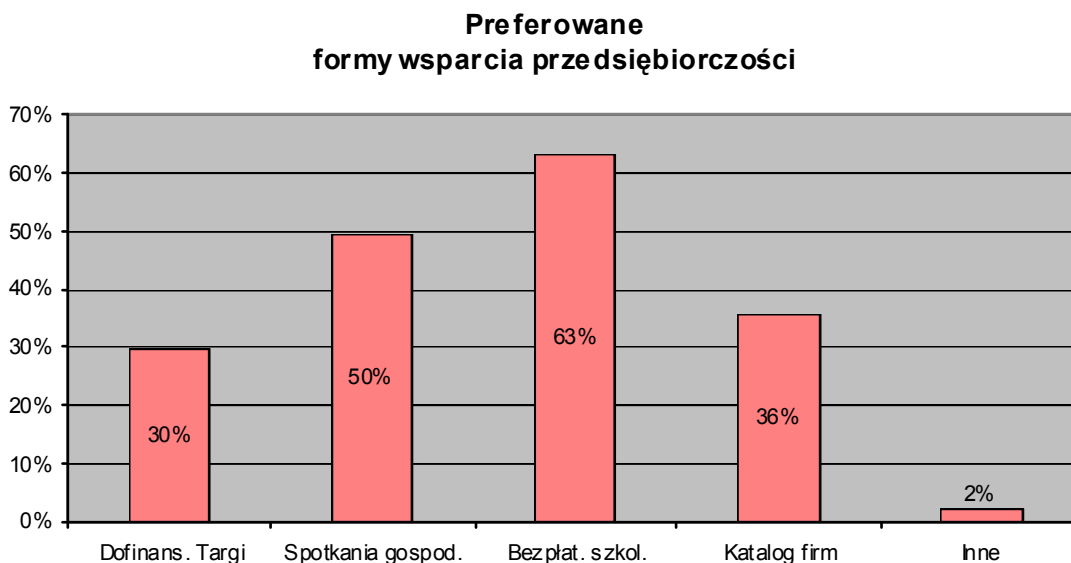
Wykres 17

Stopień wpływu poszczególnych czynników na rozwój miasta

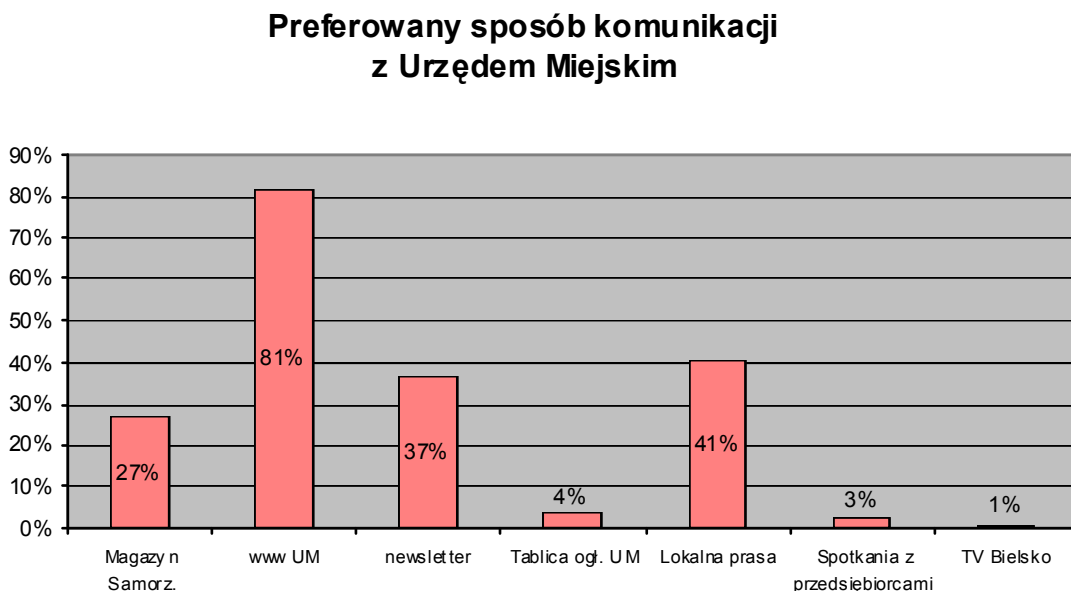
Celem kolejnego z pytań ankietowych było rozpoznanie potrzeb bielskich przedsiębiorców w zakresie wsparcia ich działalności. Okazuje się, że firmy zgłaszają szczególne zainteresowanie udziałem w bezpłatnych szkoleniach (63%), na drugim miejscu preferują spotkania gospodarcze (50%). Około jedna trzecia badanych wskazuje chęć zgłoszenia swojej firmy do przygotowywanego przez Urząd Miejski Katalogu firm oraz chciałaby skorzystać z dofinansowania uczestnictwa w targach. (wykres 18)

Wykres 18

Aby w przyszłych działaniach podejmowanych w Urzędzie Miejskim skuteczniej trafić z informacją do adresatów, zapytaliśmy firmy, który kanał przekazu jest dla nich najdogodniejszy. Aż 81% przedsiębiorców preferuje stronę internetową Urzędu jako źródło uzyskiwanych informacji. Najlepszą formę komunikacji dla 41% firm stanowi lokalna prasa. Dość mocnym zainteresowaniem wśród lokalnych przedsiębiorców cieszy się newsletter (37%), którego pierwszy numer został rozesłany w lipcu (wykres 19).

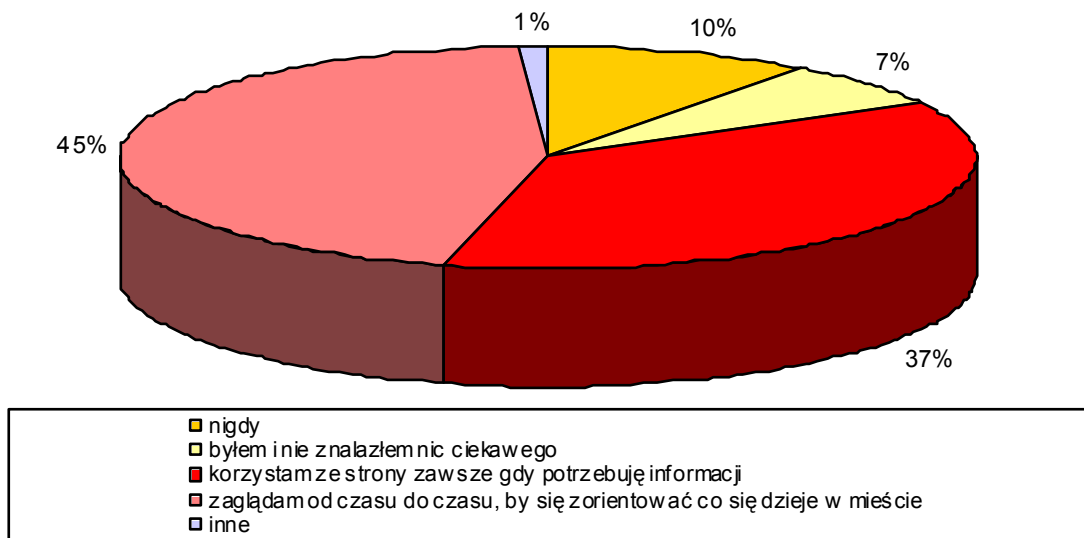
Wykres 19

Pomimo wskazania przez 81% ankietowanych strony internetowej Urzędu, jako preferowanego sposobu komunikacji, duża część przedsiębiorców (45%) korzysta z tej strony sporadycznie, aby pozyskać informacje o wydarzeniach w mieście (wykres 20).

Wykres 20

**Częstotliwość korzystania ze strony internetowej
Urzędu Miejskiego**

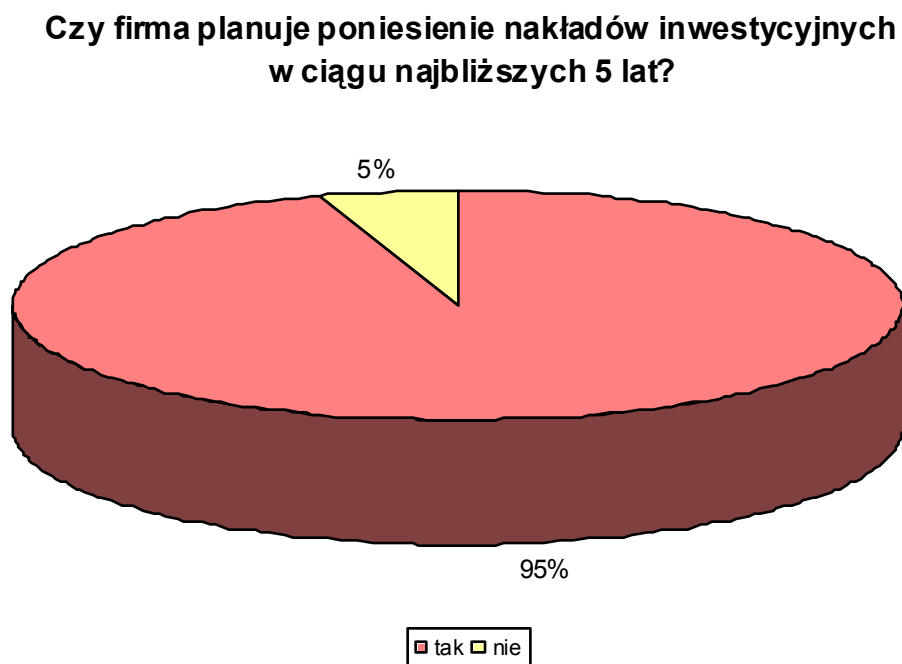
Ocena instytucji publicznych.

W jednym z pytań ankietowych pytaliśmy o ocenę pracy poszczególnych instytucji publicznych. Trzy najlepiej ocenione podmioty to: Urząd Miejski, Straż Pożarna i Urząd Skarbowy. Najgorzej postrzegana jest działalność: sądów, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a także Urzędu Pracy.

3. Plany inwestycyjne i kadrowe na najbliższe lata.

Większość firm-respondentów (95%) zamierza ponieść w najbliższych latach nakłady na inwestycje, co świadczy o pozytywnych oczekiwaniach i nastrojach bielskich przedsiębiorców co do przyszłej koniunktury (wykres 21).

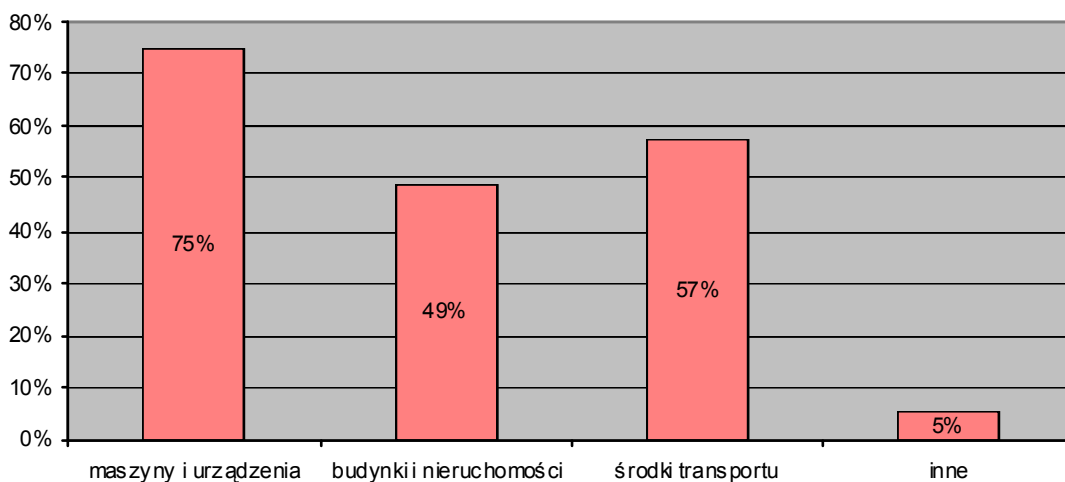
Wykres 21

Przeważająca część firm tj. 75% deklaruje poniesienie nakładów inwestycyjnych na maszyny i urządzenia. Ponad połowa (57%) przedsiębiorców zamierza inwestować w środki transportu, natomiast 49 % w budynki i nieruchomości. Aż 40% badanych firm planuje zainwestować we wszystkie wymienione rodzaje środków trwałych. Inne wymieniane w ankiecie plany inwestycyjne to wydatki na infrastrukturę techniczną oraz zakup sprzętu komputerowego i elektronicznego (wykres 22).

Wykres 22

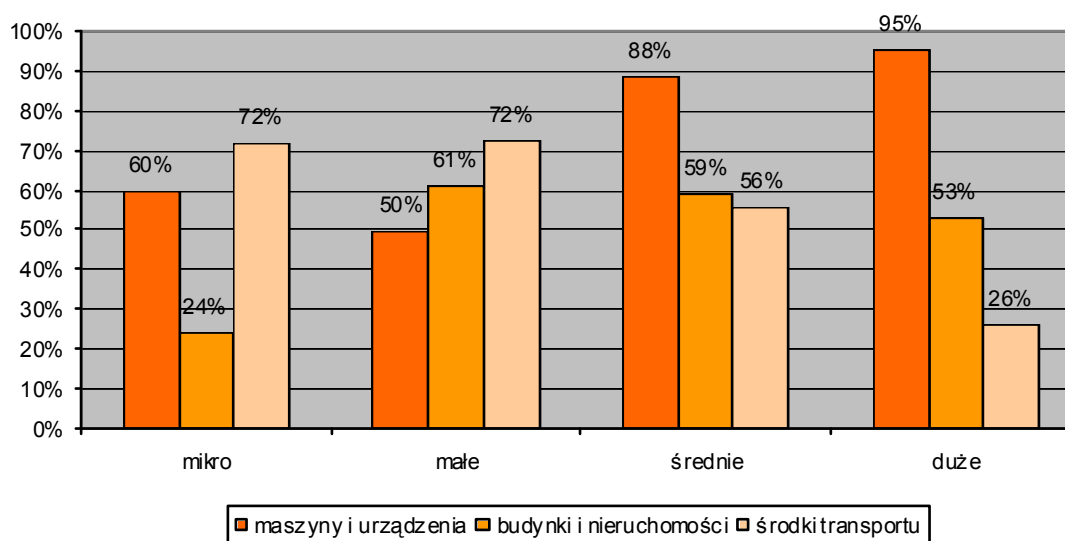
**Planowane nakłady inwestycyjne
na najbliższe 5 lat**

Rozpatrując plany inwestycyjne firm w zależności od wielkości zatrudnionych pracowników można zaobserwować, że przeważająca część (72%) mikro i tyle samo małych przedsiębiorców zamierza zainwestować w środki transportu, natomiast podmioty średnie i duże w blisko 100% będą inwestować w maszyny i urządzenia (wykres 23).

Wykres 23

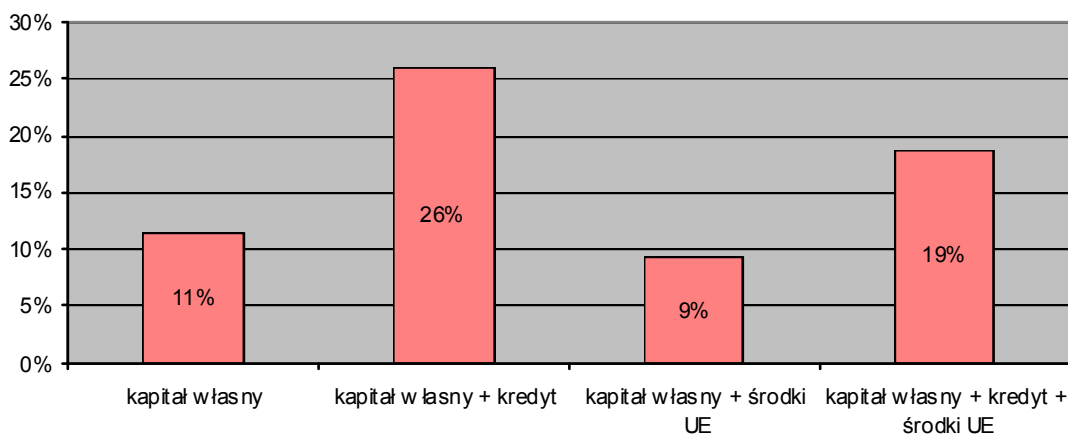
**Planowane nakłady inwestycyjne
według wielkości zatrudnienia**

Niewielka część (11%) firm będzie finansować swoje inwestycje wyłącznie własnymi środkami, 26% badanych skorzysta z kredytu, o środki unijne ma zamiar aplikować 9% firm, natomiast 19% zamierza skorzystać zarówno ze środków UE jak i z kredytu (wykres 24).

Wykres 24

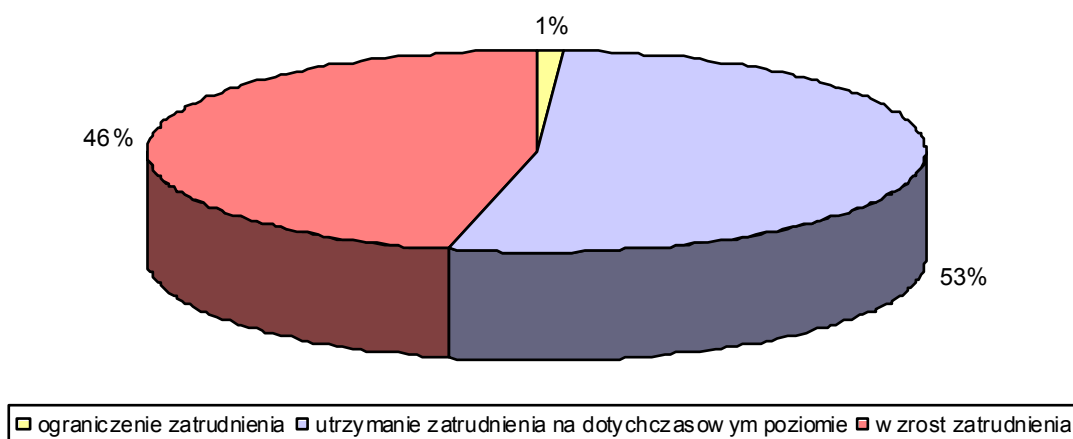
Główne źródła finansowania inwestycji

Ponad połowa (53%) przedsiębiorców deklaruje utrzymanie zatrudnienia na dotychczasowym poziomie. Jednocześnie tylko jedna z firm mikro planuje ograniczenie kadry. Pozostałe 46% firm zamierza zwiększyć liczbę zatrudnionych osób, co może mieć przełożenie na wielkość stopy bezrobocia w Bielsku-Białej (wykres 25).

Wykres 25

Plany kadrowe na najbliższy okres

III. Podsumowanie

Z uwagi na to, że kondycja i rozwój firm lokalnych wpływa na ogólny rozwój miasta oraz jego wizerunek, a także kształtuje jakość życia mieszkańców, władze miasta mają na celu tworzenie coraz dogodniejszych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej. Podstawą do podejmowania trafnych decyzji gospodarczych oraz działań wspierających lokalnych przedsiębiorców jest poznanie ich oczekiwań, planów oraz opinii o warunkach, w których funkcjonują. W tym celu zostało przeprowadzone badanie ankietowe pt: „Badanie klimatu przedsiębiorczości w Bielsku-Białej”.

Zaprezentowane wyżej wyniki przeprowadzonego badania ankietowego nie odzwierciedlają oczywiście poglądów i opinii wszystkich bielskich przedsiębiorców, jednakże dają pewne wskazówki pomocne w planowaniu dalszych działań nastawionych na wsparcie lokalnych firm. Również wnioski jakie nasuwają się przy interpretacji wyników ankiety nie powinny być traktowane jako ostateczne i wiążące, ponieważ niniejsze badanie zostało przeprowadzone na próbie firm stanowiącej około 1,24 % ogółu. Przyjrzyjmy się kilku najistotniejszym wynikom.

Zdaniem blisko 90% ankietowanych przedsiębiorców, do czynników mikrootoczenia, które mają największy wpływ na prowadzoną przez nich działalność należą kwalifikacje pracowników. Informacja ta może stanowić sygnał dla uczelni wyższych jak i szkół zawodowych i policealnych do uruchomienia stosownych specjalności, w jakich kształcić się będzie przyszła kadra pracownicza.

Optymistyczną tendencją zauważoną w badaniu jest deklaracja 95% firm do poniesienia nakładów inwestycyjnych w ciągu najbliższych 5 lat. Wskazuje to na poprawę kondycji przedsiębiorców lokalnych, a co za tym idzie na ich rozwój.

Kolejnym pozytywnym sygnałem jest planowane przez prawie połowę badanych firm zatrudnienie nowych pracowników, a przez pozostałe utrzymanie zatrudnienia na dotychczasowym poziomie.

Jak pokazuje wynik badania, doskonałym narzędziem do porozumiewania się władz lokalnych z właścicielami bielskich firm jest strona internetowa Urzędu Miejskiego. Oczywiście ogromne znaczenie ma w tym wypadku przygotowanie strony www w sposób odpowiadający potrzebom przedsiębiorców. Aby sprostać wymaganiom firm co do kształtu oraz treści przekazywanych informacji niezbędnym staje się rozpoznanie propozycji i uwag zainteresowanych w tym zakresie. W związku z tym zachęcamy Państwa do korzystania ze strony internetowej <http://www.um.bielsko.pl/bb/dzialy/gospodarka/index.jsp?var=firma> oraz zgłaszania cennych dla nas sugestii związanych z przedsiębiorczością pod adresem mailowym: jkrzempek@um.bielsko.pl.

Mając na uwadze coraz szybsze tempo życia społeczeństwa, w tym również firm, niedawno uruchomiliśmy newsletter gospodarczy, który w pigułce przedstawia istotne informacje z zakresu gospodarki. Na bieżąco istnieje możliwość wpisania się na listę adresatów i otrzymywania kolejnych numerów newslettera.

Urząd Miejski prowadząc politykę proinwestycyjną wspiera działania przedsiębiorców, między innymi poprzez propozycję stworzenia „Katalogu Bielskich Firm”. W Katalogu firmy zainteresowane nawiązaniem współpracy zagranicznej i krajowej mogą bezpłatnie zamieścić swoją prezentację. Katalog powstanie w dwóch wersjach językowych tj. polskiej i angielskiej i będzie rozpowszechniany

poprzez Miasta Partnerskie Bielska-Białej, podczas misji gospodarczych Prezydenta oraz na imprezach targowo-wystawienniczych.

Doceniając wkład i czas poświęcony na wypełnienie ankiety chcielibyśmy bardzo podziękować wszystkim podmiotom, które wzięły udział w badaniu ankietowym i tym samym przyczyniły się do lepszego poznania przez nas warunków w jakich działają bielskie firmy. Pozostałych gorąco zachęcamy i zapraszamy do włączenia się w kolejne inicjatywy Urzędu Miejskiego skierowane do przedsiębiorców.